

SNEŽNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE ILIRSKA BISTRICA

LETO V. ● ŠT 4

APRIL 1966

CENA 0,50 N din

Poštnina plačana v gotovini

Občinski komite

je razpravljajal o

stališčih in sklepih

III. plenuma CK ZKJ

Še so subjektivne slabosti

Rezultati, ki smo jih dosegli na družbenoekonomskem in idejno-političnem področju v naši občini, zlasti v izvajanju reformnih ukrepov, so pozitivni. Res je tudi, da so ti rezultati šele začetni, vendar so dovolj realni, da se danes lahko pogovarjamo, kako bi se lahko na že začrtani poti čim bolje organizirali, da bi drugič govorili o boljših rezultatih.

Kljub vsemu temu pa ugotovljamo, da se duh, izražen v konkretnih sklepih VIII. kongresa ZK Jugoslavije ni v dovoljni meri odrazil v celotnem življenju v občini, posebno pa se to čuti pri posameznikih. Zaradi tega bi bilo potrebno brez prikrivanja razgrniti pred občane, posebno pa še pred komuniste vse, kar predstavlja zavoro za nadaljni razvoj. Pri tem pa ne gre samo za nezadostno angažiranost, ampak tudi za nezadostno zavzemanje služb in tistih ljudi, ki so jim zaupana vodilna delovna mesta v delovnih organizacijah in v občini. To še posebno zahteva III. plenum CK ZK Jugoslavije in IV. plenum CK ZK Slovenije. To zahtevajo naši delovni ljudje, ki se zaradi okrnjenih pravic pritožujejo na najrazličnejše forume in tudi na kabinet maršala Tita. Proti kršitvam pravic delovnih ljudi nismo ukrepali. Dogovoriti bi se morali točno in konkretno, kako organizirati vse komuniste z ostalimi občani ter organi samoupravljanja, kako bi bilo najbolje vključiti se v bitko za izpolnjevanje sklepov III. plenuma CK ZK Jugoslavije. Za nas, komuniste so važni vsi sklepi višjih organov Zveze; posebno pozornost pa moramo posvetiti tistim, ki se nanašajo na naše slabosti, na ovire, ki jih povzroča naš subjektivizem. Teh slabosti je zelo veliko: od pasivnosti članstva napram težnjam, gospodarske reforme, od oportunitizma, kritizerstva, kršitve delovne in partijske discipline, od malomeščanskih pojavov in krojitve dvojnih meril za komuniste, kadar se govori o pravicah in dolžnostih itd.

Kje tičijo glavni vzroki teh slabosti in pomanjkljivosti, za katerimi se skrivajo posamezniki? Ne bom navajal vseh vzrokov, o katerih je razpravljajal občinski komite ZKS, vendar bi jih lahko nekaj navedel.

Eno od zelo zaskrbljujočih vprašanj, ki je stalno prisotno v delovnih organizacijah in v občini, je etatična tendenca, ki se kaže predvsem v tem, da se po-

samezniki sklicujejo na samoupravne organe in občinsko skupščino, kadar gre za določene odločitve. Dejansko pa gre za prikrivanje tistih odnosov, ki niso v skladu s samoupravljanjem in s pravicami proizvajalcev in občanov. S takimi postopki se znajdemo na pozicijah, ki so tuje reformi, tuje našim delovnim ljudem. Z istimi metodami in težjami velikokrat razpolagamo tudi z materialnimi sredstvi v delovni organizaciji in v občinski skupščini. Ta so še vedno izven soodločanja občana in proizvajalca, ki ni vedno za stiskanje pasu, ki ni vedno naklonjen nenasitnemu žrelu naše investicijske politike. Naša velika slabost je v tem, da proizvajalec svobodno upravlja samo s svojimi osebnimi dohodki. Iz tega prav gotovo sledi neenakost, iz tega sledijo rav gotovo neenaka merila pri odgovornosti, dolžnostih in pravicah. Vsekakor se s takimi metodami dela kopičijo pravice na eni in dolžnosti na drugi strani. Ob tem se pojavljajo malomeščanski pojavi predvsem pri vodilnih (z večjimi osebnimi dohodki) in njihovih družinah, ki mislijo, da so se »oženili« z dolo-

čeno tovarno. Temu je prav gotovo dobra opora tudi nagrajevanje v naših administrativnih službah, ki so napram proizvajalcem še vedno v dosti boljšem položaju. Še vedno je velik pritisk na zaposlovanja v administracijo; razmišljamo pa na boljšo organizacijo in modernizacijo teh služb.

Naši proizvajalci dobro vidijo napake in o njih odkrito govorijo, vendar jih velikokrat podpremo v dovoljni meri. Tako se znajdejo na pozicijah popuščanja, posebno še, ker so zaradi svojih kritik včasih kaznovani. Kazni pa sprejemajo, ker se bojijo še večjih kazni. Imuni pa so za kazni vsi »vodilni«, kar je razvidno iz skoraj vseh primerov, kaznovanih s partijskimi kaznimi.

Vse to nam narekuje, da pristopimo k premikanju kadrov znotraj delovnih organizacij in občine. V občinskem merilu imamo na vodilnih gospodarskih delovnih mestih že vrsto let ene in iste ljudi. Pač, prišli so iz enega na drugo direktorsko mesto, z enega na drugo vodilno mesto v drugih službah znotraj delovnih organizacij ali občinske uprave.

Vprašanje je le, ali smo res tako revni s kadri, ki bi bili sposobni za določeno vodilno delovno mesto, ali pa so si sedanji ustvarili s svojim delom take pozicije, da jih ni moč premakniti kljub pravici delovnih kolektivov, da izbirajo najboljše. So mišljenja, da je do sedaj pri postavljanju direktorjev in drugih vodilnih delavcev botrovala kaka družbenopolitična organizacija in da mora ta tudi sedaj te kadre premakniti, češ če ne bo komite (ali kdo drugi) rekel svojo besedo pri reelekciji ali rotaciji, teh ne bo. Tako postavljati stvar je danes brezsmiselno. Vsak komunist odgovarja za svoje delo pred svojo osnovno organizacijo ZK; tako mora odgovarjati tudi vsak komunist, ki dela na vodilnih delovnih mestih. Račune pa naj polaga pred organi samoupravljanja in pred celotnim kolektivom. Če nima do danes neka delovna organizacija izdelanega programa za reelekcijo oziroma rotacijo za nekaj let naprej, je kriva služba, ki bi morala ta program napraviti; zato naj se izdelava teh programov zaupa tistim, ki so jih sposobni napraviti. Z realno analizo kadrovskega problema znotraj posamezne delovne organizacije se morajo odpirati možnosti zasedbe vodilnih delovnih mest vsem sposobnim in tudi mlajšim kadrom.

Konec na 2. strani

SAMOUPRAVA NAŠIH OBČANOV

Kako smo gospodarili lani in predvidevanja v tem letu

Skupščina občine je na seji 24. marca 1966 obravnavala analizo razvoja v občini za leto 1965 in predvidevanja za leto 1966 ter proračun za 1966. leto in več odlokov.

ANALIZA RAZVOJA

Analiza razvoja v občini za leto 1965 in predvidevanja za 1966 naj bi v skladu s spremembami na področju planiranja na nivoju občine odigrala funkcijo dosedanjega družbenega plana občine. Spremembe na področju planiranja so nastale kot posledica razvoja in krepitve sistema samoupravljanja ter vedno močnejšega uveljavljanja delovanja trga odnosno ekonomskih zakonov v gospodarskem razvoju. Osnove planiranja naj bodo nadalje srednjeročni družbeni plani, ki naj bi odražali pogoje in usmeritev posameznih dejavnosti oziroma delovnih skupnosti za večletno obdobje. Letne analize o izpolnjevanju srednjeročnega plana pa bodo obrav-

navali gospodarsko-družbeni položaj in tendence razvoja v preteklem letu ter analizirali možnosti razvoja v naslednjem letu. Te analize pa bodo hkrati služile kot osnove za podvzemanje vsakoletnih ukrepov in za usklajevanje dolgoročneje začrtane razvojne politike. Občina naj bi planirala razvoj predvsem tistih dejavnosti, ki so neposredno povezane s splošnimi pogoji za delo in z razvojem življenskega standarda t. j. zlasti družbenih služb in stanovanjsko komunalne izgradnje ter slehernih dejavnosti, na katere ima v skladu s svojimi pristojnostmi konkretniji vpliv. Vsebina plana občine mora biti plod dela vseh nosilcev gospodarske in družbene aktivnosti na njenem območju.

Analiza razvoja v občini za leto 1965 in predvidevanja za leto 1966 je bila pripravljena in sprejeta pred sprejetjem srednjeročnega plana predvsem zaradi obsežnejših priprav, ki jih tak plan zahteva. Plan razvoja do leta 1970 naj bi bil izdelan v naslednjih mesecih. Sprejeta analiza razvoja pa bo sestavni del srednjeročnega plana.

PROBLEMI STANOVANJSKE IZGRADNJE V NAŠI OBČINI

Z letošnjim letom so na področju stanovanjskega gospodarstva uveljavljene bistvene spremembe, tako v zvezi z vzdrževanjem obstoječih fondov kot novogradenj. Funkcija dosedanjih stanovanjskih skladov so deloma prevzela novoustanovljena stanovanjska podjetja, deloma pa same delovne organizacije in banke.

Z reformo stanovanjskega gospodarstva so tudi na to področje

Nadaljevanje na 2. strani

Kako smo gospodarili lani in predvidevanja v tem letu

Nadaljevanje s 1. strani

vnešeni doslednejši ekonomski principi. Ustanovljena so podjetja za gospodarjenje s stanovanjskimi stavbami v družbeni lastnini z nalogo, da v prvi vrsti ohranjajo polno vrednost obstoječega stanovanjskega fonda. Izvršena je bila revalorizacija hiš in poslovnih prostorov z namenom, da se določi ekonomsko stanarino, ki bo zadoščala za vse stanovanjske stroške v zvezi z uporabo in izkoriščanjem stanovanja, to je stroške za tekoče vzdrževanje in popraviljanje hiš, za investicijsko vzdrževanje in amortizacijo hiše in eventuelno za razširjeno reprodukcijo. Tako izračunane ekonomske stanarine pa bodo zaradi še sorazmerno nizkih osebnih dohodkov koristnikov stanovanj še delno subvencionirane s 4 % prispevka bruto osebnih dohodkov od zaposlenih do leta 1970, ko bodo koristniki stanovanj sami plačevali polno stanarino. Glavni vir za financiranje razširjene reprodukcije pa bo ostanek 4 % dosejanega prispevka od bruto osebnih dohodkov, ki se bo stekal v sklade delovnih organizacij. Pomembno vlogo pri financiranju novogradenj pa bo imela banka, ki bo z zbiranjem sredstev od delovnih organizacij in posameznikov in dajanjem kreditov prispevala k aktivizaciji razdrobljenih sredstev.

Premalo preciziran zakon o stanovanjskem gospodarstvu je ob prehodu na nov sistem vnesel nemalo zmede tako v zvezi z organizacijo podjetij za gospodarjenje s stanovanji kot tudi glede razširjene reprodukcije. Delovne organizacije v sedanji situaciji nimajo zadostnega interesa, da bi same organizirale novogradnjo, tako da bo potrebno najti primerne oblike zbiranja in trošenja sredstev za razširjeno reprodukcijo v okviru banke in stanovanjskega podjetja. Vse to pa seveda vpliva na zmanjšanje fonda za izgradnjo novih stanovanj v letošnjem in tudi v prihodnjem letu.

Še so subjektivne težave

Nadaljevanje s 1. strani

Skoraj vsi kadri v občinskem merilu, ki so dosedaj na vodilnih delovnih mestih, so po vojni sprejeli vodilna delovna mesta z osnovnošolsko izobrazbo in vendar smo napravili v gospodarskem in družbenem življenju ogromen napredek. Nikjer pa ni rečeno, da ne bi lahko napravili do danes še večji skok, če bi bili imeli sposobnejših, izšolanih ljudi. Danes imamo teh že precej in vendar ustvarjamo tako psihozo, kakor da sploh niso za rabo; posebno mlajših kadrov ne upoštevamo v zadostni meri. Mislím, da dela občinski komite prav, če se zavzame za izdelavo programov v posameznih delovnih organizacijah, po katerih naj bi se izvajala sproščena reelekcija. Ti programi pa bi morali biti javno prediskutirani v kolektivih, saj so v interesu vseh,

Dosedanje parcialno reševanje problematike stanovanjskega gospodarstva preko stanovanjskih hiš in hišnih svetov je zameglilo splošno reševanje nalog, ki nujno zahtevajo reševanje na ravni komune. Te naloge — evidenca stanovanjskega fonda, skrb za racionalno vzdrževanje in popravilo, sanacijo starih hiš, problem rekonstrukcije stanovanj, skrb za prosto in deloma razširjeno reprodukcijo stanovanjskega fonda, skrb za strokovne kadre in ureditev pravno imovinskih zadev v zvezi s stanovanjskimi in poslovnimi hišami mora biti glavna naloga novo ustanovljenega podjetja.

Dosedanja praksa je tudi pokazala, da je težko obravnavati gospodarjenje z obstoječim fondom hiš in izgrajevanje novih brez povezave s komunalno ureditvijo in nivojem ustrezne obrtne dejavnosti in bo na tem področju potrebno najti primerne oblike sodelovanja med temi delovnimi organizacijami na našem področju. Zato bo potrebno konkretno obdelati možnosti sodelovanja vseh teh dejavnosti.

Ocena izpolnitve osnovnih postavk družbenega plana za 1965

Med letom 1965 so bile izvedene dalekosežne spremembe v gospodarskem sistemu, ki ob spremembi občinskega plana za leto 1965 še niso mogle biti ocenjene. Zato je prišlo na področju proizvodnje in potrošnje do večjih odstopanj od predvidenja družbenega plana.

Skoraj celotna gospodarska aktivnost je padla na nižji nivo, kot je bil predviden, hkrati s tem pa tudi življenjski standard zaposlenih. Namesto predvidenega povečanja obsega proizvodnje za 21 % in zaposlenosti za 11 % je bil dosežen porast le za 7—8 % ob 4 % povečanju zaposlenih in 3—4 % povečani produktivnosti dela. Družbeni bruto produkt je bil sicer za 18 % večji kot leta 1964 in je znašal 161.645.000 N din

O teh in drugih vprašanih je razpravljala občinski komite ZKS na svoji IX. seji. Iz razprave je bilo čutiti, da ne gre ločiti komuniste pri opravljanju nalog od ostalih delovnih ljudi in občanov. Vsi se moramo vključiti v boj za hitrejšo realizacijo gospodarske reforme. Sproti bi morali odkrito kazati napake in jih odstranjevati. Kritika bi morala biti za vse sprejemljiva, posledice kritike pa bi morali biti pozitivni rezultati v našem gospodarjenju, v naših odnosih v kolektivih in v vsakdanjem življenju.

Vsi komunisti, posebno pa še tisti na vodilnih mestih, pa so še posebej odgovorni za dosledno izvajanje nalog, ki nam jih nalagata III. plenum CK ZK Jugoslavije in VI. plenum CK ZK Slovenije.

Marjan Stopar

vendar pa je razlog za ta porast v glavnem v zvišanih cenah.

Povečanje števila zaposlenosti, proizvodnih kapacitet, produktivnosti dela še bolj pa zvišanje cen proizvodov je vplivalo na povečanje narodnega dohodka, ki znaša 5.263 N din na enega prebivalca v občini ali 26 % več kot leto poprej.

Pri ocenjevanju doseženih rezultatov gospodarjenja je treba upoštevati, da se ustvarja velik del narodnega dohodka v naši občini na področju lesne industrije, ki je v preteklem letu dosegla le skromno povečanje celotnega dohodka, v kmetijstvu, ki je zaradi slabe letine doseglo kljub napredku na področju živinoreje le dobrih 8 % proizvodnje iz leta 1964 in v gozdarstvu, kjer se je obseg sečnje zmanjšal za 4 %. Razen tega so dosegle le manjše povečanje obsega proizvodnje tudi trgovina, obrt, turizem in komunalna dejavnost, medtem ko je gostinstvo stagniralo. Ugodni rezultati pa so bili doseženi na področju kemične industrije in prometa, kjer se je povečal obseg proizvodnje za okrog 30 %.

V lanskem letu smo investirali v gospodarstvu nad 10.000.000 N din, od tega 8.377.530 v osnovna sredstva. Skupne investicije so za okoli 50 % večje kot leta 1964, vendar pa so pod planom za 1965. V letu 1965 je gospodarstvo izplačalo 33.780.000 N din bruto osebnih dohodkov, kar je za 39 % več kot leto poprej. V lanskem letu je bilo ustvarjenih v gospodarstvu približno 11.000.000 N din skladov. Delež družbe pri delitvi neto produkta se je v 1965 zmanjšal z 45 % na 39 % in je zaradi tega ostalo gospodarstvu v naši občini okoli 3.000.000 N din.

Izvoz v letu 1965 je znašal 1.623.000 dolarjev, kar je za 3 % manj kot leto poprej.

Prikazane tendence v gibanju proizvodnje in delitve za leto 1965 kažejo, da je sicer prišlo do pozitivnih premikov. Zmanjšana dinamika proizvodnje in s tem v zvezi osebne potrošnje in izvoza pa opozarjajo na dejstvo, da je del gospodarstva v naši občini prišel po reformi v nemajhne težave in da se le počasi prilagaja ostrejšim pogojem gospodarjenja. Razlogi za to so razen v nedodelanosti gospodarskega sistema posebno še v sistemu cen v bančnem, kreditnem in deviznem sistemu, so pa tudi subjektivnega značaja, prisotni tudi v prejšnjem obdobju, vendar so šele po reformi prišli bolj do izraza. To velja zlasti za organizacijo proizvodnje, nezadostno izkoriščanje kapacitet in delovnega časa, nesmotrno vlaganje sredstev, prepočasna orientacija na specializacijo in integracijo ter modernizacijo obstoječe proizvodnje nasploh.

Poseben problem pri dosedanji stanovanjski izgradnji je bil oz. je še finansiranje komunalne ureditve zemljišč. Za popolno pripravo zazidalnega zemljišča bi bilo potrebno vlagati od 30—40 % od vrednosti novogradnje, medtem ko smo mi investirali za ta namen le 17—18 % od vrednosti novogradnje. Zaradi premajhnih sredstev za komunalno urejanje

zemljišč imamo skoraj vse zazidalno področje le delno urejeno. Za ureditev teh nemajhnih problemov bo potrebno urediti sistematično zbiranje zadostnih sredstev deloma s tarifami za tiste uprave, kjer se uporaba posameznega koristnika lahko ugotovi, deloma pa s prispevki za uporabo mestnega zemljišča za vse tiste naprave, ki imajo značaj kolektivnih dobrin. Zbrana sredstva pa bodo morala zagotoviti reprodukcijo.

Ali se bo tempo izgradnje stanovanj zmanjšalo?

V lanskem letu smo v naši občini zgradili 80 novih stanovanj, kar je več kot kdajkoli poprej. V družbenem sektorju se je s tem število stanovanj povečalo za 67, zasebniki pa so dogradili 17 novih stanovanj. Vrednost novozgrajenih stanovanj znaša več kot 5 milijonov novih dinarjev.

Ob teh podatkih lahko ugotovljamo, da smo v zadnjih letih dosegli lepe uspehe v stanovanjski izgradnji, posebno glede števila novih stanovanj. Manjši napredek smo dosegli pri opremljanju in strukturi novozgrajenih stanovanj ter pri projektiranju stanovanj nasploh. Čeprav so se zahteve stanovalcev (lahko bi rekli tudi možnosti plačevanja stanarine) v zadnjih letih precej diferencirale, gradimo že vrsto let enaka stanovanja, struktura in kvaliteta stanovanj pa praktično ni bila pogojena z nivoji osebnih dohodkov uporabnikov novih stanovanj. Ta odvisnost osebnih dohodkov in vrednosti stanovanja je bila v dosedanji izgradnji premalo upoštevana tudi zaradi sorazmerno nizkih stanarin. S prehodom na ekonomske stanarine pa postajajo izdatki za stanovanja v novejših stanovanjskih hišah veliko breme za stanovalce z nižjimi osebnimi dohodki, ki se bo še povečalo do 1970 z dokončnim prehodom na ekonomske stanarine. Te ugotovitve bi vsekakor morali bolj upoštevati projektanti in gradbena podjetja posebno pri gradnji stanovanj za trg.

V letošnjem letu bomo dokončali gradnjo 38 stanovanj v družbenem in 14 v zasebnem sektorju. Začeli pa bomo z izgradnjo 45 stanovanj v družbenem in 10 v privatnem sektorju. Iz teh podatkov je razvidno, da bo število novih stanovanj v naslednjih dveh letih nazadovalo v primerjavi z zadnjimi leti, ko smo letno dogradili 60—80 novih stanovanj.

Predvidevanja globalnega razvoja gospodarstva v naši občini za leto 1966.

V letošnjem letu bomo po predvidevanjih gospodarskih organizacij in analitične službe občinske skupščine na območju naše občine ustvarili okoli 200 milijonov novih dinarjev družbenega bruto produkta, kar je za skoraj četrtino več kot lansko leto. Od tega odpade na družbeni sektor okoli 162 milijonov novih din.

Skupni narodni dohodek naj bi bil 98 milijonov novih dinarjev

Konec na 3. strani

Kako smo gospodarili lani in predvidevanja v tem letu

Nadaljevanje z 2. strani

ali za 21 % več kot leta 1964 in bi znašal 6.361 novih dinarjev na prebivalca. Predvideva se, da bo narodni dohodek privatnega sektorja porastel nekoliko hitreje kot v družbenem sektorju, to pa predvsem zaradi delne stagnacije pri razvoju gradbeništva, prometa, gostinstva in deloma lesne industrije.

Število zaposlenih v družbenem sektorju bo predvidoma nekoliko pod povprečjem v lanskem letu. Masa bruto osebnih dohodkov naj bi se povečala za kakih 18—20 %, kar bi pomenilo povečanje mase neto osebnih dohodkov za okoli 25 % in bi tako znašala okoli 26 milijonov novih dinarjev. Skladi gospodarskih organizacij bodo znašali po sedanjih predvidevanjih okoli 18 milijonov novih dinarjev, kar je za okoli 7 milijonov več kot lansko leto. Tako povečanje skladov naj bi omogočilo tudi ugodnejšo delitev dohodka med družbo in delovnimi organizacijami, ki bo predvidoma 33:67 v korist delovnih organizacij. Izvoz naj bi se povečal za dobro petino in bi tako znašal okoli 2 milijona dolarjev.

Ocena možnosti razvoja v letu 1966 sloni na predpostavki, da se nadaljuje dosledno izvajanje reforme.

Letošnji proračun v znamenju reforme.

V zadnjih dveh letih so se dohodki in seveda tudi izdatki občinskega proračuna več kot podvojili, kar je omogočilo ureditev nekaterih zelo perečih problemov na področju družbenih služb, predvsem v šolstvu in socialnem varstvu. S spremembami, ki so nastale po reformi z omejitvijo splošne potrošnje pa je strahovit porast proračunske potrošnje smotrno omejen, saj je bila prav splošna potrošnja eden izmed faktorjev, ki so povzročali nestabilnost v našem družbeno-ekonomskem razvoju. Čeprav so nekatere posledice reforme — dvig življenjskih stroškov — povzročile velik pritisk na proračun — lahko bi rekli — vseh koristnikov proračuna, bo letošnja proračunska potrošnja le za nekaj odstotkov večja, kot je bila preteklo leto, ker se predvideva le manjši porast dohodkov.

V lanskem letu so znašali dohodki proračuna 7.043.367 novih dinarjev, izdatki pa 6.986.076. Predvidevanja za letošnje leto pa so:

Dohodki:

1. Prispevki	3.306.000
2. Davki	1.626.000
3. Takse	35.000
5. Razne kazni	20.000
6. Dohodki organov in razni drugi dohodki	63.000
7. Dopolnilna sredstva od republike	2.440.000
8. Prenešana sredstva	199.852
Skupaj	7.689.852

Ta predvidevanja so precej optimistična in bodo realizirana le

ob ugodnih gospodarskih rezultatih na področju naše občine.

Poraba sredstev proračuna pa je predvidena za letošnje leto v primerjavi z lansko proračunsko potrošnjo takole:

Proračunski izdatki po dejavnostih:

	Poraba 1965	Plan 1966	Indeks 1966/1965
1. Šolstvo	2.399.513	2.548.000	106,1
2. Kultura in prosveta	131.129	167.200	127,5
3. Socialno skrbstvo	876.066	1.087.600	124,1
4. Zdravstveno varstvo	295.657	390.500	132,0
5. Komunalna dejavnost	142.086	201.000	141,4
6. Delo drž. organov	1.617.868	1.955.000	120,8
12. Družbeno-politične organizacije in društva	412.300	439.000	106,4
13. Negospodarske investicije	780.925	550.800	70,5
14. Gospodarski posegi	41.710	39.000	93,5
15. Vlaganje v rez. sklad	214.665	76.898	35,8
16. Proračunske obveznosti	45.999	155.000	316,9
17. Gospodarske investicije	—	—	—
18. Nerazporejeni dohodki	27.618	79.854	298,1
	6.986.076	7.689.852	110

(v tej tabeli niso upoštevani manjši popravki, ki so bili izvršeni na zahtevo odbornikov).

Kot je bilo omenjeno, obstoji možnost, da ne bomo mogli realizirati predvidenih dohodkov in bo zato potrebno veliko varčevanje pri porabi sredstev, da se ob morebitnem rebalansu ne bodo posamezne od proračuna odvisne dejavnosti znašle v težavah.

Nekaj pripomb k delu naših odbornikov

Na zadnji skupščini je bilo na dnevnem redu poleg analize razvoja občine in proračuna še več

važnih odlokov. Ob sprejemanju odloka o določitvi maksimalne količine in vrste lesa lastnikov gozdov je bilo ugotovljeno, da skupščina ni sklepčna, ker je medtem nekaj odbornikov zapu-

stilo razpravo, kar lahko označimo le kot skrajno neodgovornost izvoljenih odbornikov. Dejstvo, da skupščina ni zasedala polnoštevilno niti na — lahko bi rekli — najvažnejši seji leta, ko se je razpravljalo o analizi razvoja in proračuna ter izredno važnem odloku o določitvi maksimalne količine in vrste lesa lastnikom gozdov, kaže na majhno odgovornost dela odbornikov, katerim smo na volitvah izkazali svoje zaupanje. Nič boli pa ni razveseljivo tudi to, da se od prisotnih odbornikov ni niti eden prijavil k razpravi o analizi razvoja v naši občini v letu 1965 in predvidevanjih za 1966 leto.

Piknik za izseljence bo v Ilirski Bistrici

Dne 28. marca letos sta se sestala na svoji prvi redni seji novoizvoljeni upravni odbor in nadzorni odbor turističnega društva Ilirska Bistrica, ki sta svojo prvo sejo posvetila izključno organizaciji izseljeniškega piknika, ki bo pri nas dne 4. julija. Številni problemi, ki so se pokazali ob razpravi, kažejo, da bodo morale pri tej tako veliki prireditvi nuditi veliko svojo pomoč tako podjetja kot občinska skupščina, saj turistično društvo navzlic dobri finančni bilanci ne bi bilo sposobno nositi samo vse stroške priprav in organizacije. Čeprav predstavlja pripravljalni odbor celotni upravni odbor, je ta imenoval še posebno 3-člansko komisijo, ki jo sestavljajo predsednik, podpredsednik in tajnik; ta ima nalogo, da najkasneje do 10. aprila pripravi vse potrebne načrte in programe prireditve s predračunom stroškov. Na podlagi teh bi se začele vse potrebne razprave tako za sredstva kot za prireditev.

Upravni odbor je bil mnenja, da je to prireditev treba kar najbolj propagirati in v ta namen izdelati tudi posebne propagandne plakate, saj se bodo gotovo poleg izseljencev iz Amerike in drugih držav udeležili piknika tudi številni ljubitelji tovrstnih prireditev z drugih občin Primorske in Slovenije. K pestrosti programa bodo prispevali velik delež ilirskobistriški pevci, ki že sedaj zelo pridno vadijo, poleg tega pa računamo tudi s točkami, ki jih bodo najavili vaški zbori iz naše občine, mogoče celo tudi zanimive programe, ki bodo izseljence gotovo zanimali.

Upravni odbor turističnega društva se hkrati obrača na vse prebivalstvo mesta Ilirske Bistrice s prošnjo, da brez odlašanja začne takoj urejevati okolico hiš, vrtov, poskrbi za cvtlice in podobno, tako da bo sleherni udeleženec te velike mednarodne prireditve dobil in odnesel kar najboljše vtise in mnenja o našem malem, a vendar lepem in simpatičnem mestecu.

Turistično društvo predložilo obračun dela

Nedeljski občni zbor Turističnega društva v Ilirski Bistrici bil je 20. marca letos — je pokazal, da je ta tako mlada organizacija v naši občini, saj je začela s svojim delom komaj v mesecu juniju leta 1964,

doživela nepričakovane uspehe, saj ji je uspelo poleg ustvarjenih dohodkov za nadaljnji turistični razvoj afirmirati naše mestece daleč izven naših meja in privabljati vedno več turistov v naše mesto.

Privabljalni je začela tudi ljubitelje te dejavnosti v svoj krog, ki ji pomagajo z oddajo turističnih sob, predlogi in nasveti in lahko trdimo, da se bodo načrti društva uresničili, saj je v svoji razpravi predsednik občinske skupščine, tov. ing. Ivan Kukovec med drugim dejal, da je prav presenečen nad uspehi društva, ki je lani s svojo požrtvovalnostjo ustvarilo skoraj toliko dohodkov in imela turistična dejavnost toliko prometa, kolikor so znašali davki kmetijskih proizvajalcev. Ne bo odveč, če se malo več seznanimo s problemi, ki so bili obravnavani na tem občnem zboru.

Začetek društvenega dela je bil težak. Tako je bilo slišati v razpravi in v poročilih o delu društvenih organov v času med obema občnima zboroma. Društvo pred dvema letoma ni imelo potrebnih osnovnih sredstev, ne poslovnega prostora, pa tudi ne potrebnih kadrov. Tako si je uredilo zasilno pisarno v kavarni Turist, kjer so mu gostinci odstopili svoj prostor, vse pa kaže, da le-ta ne bo odgovarjal več, saj je tudi pod takimi pogoji skoraj ne-

Z občnega zbora Turističnega društva

Nadaljevanje na 4. strani

Na zborih volivcev so obravnavali razvoj v občini za l. 1966

Zbori volivcev so bili v času od 10. do 26. marca 1966.

V razpravi o analizi razvoja v občini Ilirska Bistrica za leto 1966 volivci niso imeli spreminjivalnih predlogov in bistvenih pripomb ter je bil predlog razvoja soglasno sprejet.

V mestu Ilirska Bistrica je bil poleg tega še obravnavan predlog odloka o krajevnem samopriskupku za mesto Ilirska Bistrica in predlog odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča v mestu Ilirska Bistrica.

Tudi pri razpravi o predlogu proračuna občine Ilirska Bistrica za leto 1966 volivci niso imeli spreminjivalnih predlogov. Pripombe k predlogu so se nanašale:

na vzdrževanje vaških cest in cest IV. reda. Predvidena sredstva so znatno premajhna za kritje vseh potreb in bo nujno potrebno uvesti krajevni samopriskup v posameznih vaseh. Na zborih volivcev so sprejeli sklepe o krajevnem samopriskupu v vaseh Prem, Pregarje, Zabiče, Vrbovo, Veliko brdo, Knežak in Podgraje.

Glede priznavalnini so izrazili volivci željo, da bi se revizija priznavalnini čimprej zaključila in bi bile te pravilno razdeljene. V Ilirski Bistrici so volivci predlagali, da bi se v proračunu predvidela sredstva za mestnega čuvaja.

Volivci v vaseh Koritnice, Knežak, Šembije in Podtabor so predlagali, da se v odloku o določitvi maksimalne količine in vrste lesa lastnikom gozdov za neposredno uporabo v svojem kmečkem gospodarstvu na območju občine Ilirska Bistrica spremeni oz. poveča maksimalna količina lesne mase za domačo rabo in sicer tehničnega lesa na 2 m³ in drv za kurjavo na 20 m³.

Turistično društvo je na občnem zboru predložilo obračun dela

Nadaljevanje s 3. strani

mogoče pričakovati, da bi se delo razvijalo tako, kakor si to verjetno tudi turistično društvo želi. Treba bo premisliti na nove prostore, ki bodo tako po okolju in funkcionalnosti bolj odgovarjali svojemu namenu.

Če še vprašamo, kako se je razvijal promet turističnega društva v zadnjih dveh letih, potem dobimo naslednji odgovor:

Dohodki leta 1965 so znašali skupaj 2.896.956 starih dinarjev in izdatki 1.521.584 starih dinarjev. Čisti dohodek znaša torej 1.375.366 dinarjev. Leta 1964 je bilo od turistov odkupljenih skoraj za 6 milijonov 966.133 dinarjev valute iz 15 različnih držav. Po razpoložljivih podatkih ugotavljamo, da je zgornji znesek valute menjalo v turi-

Bistrica 1.392 nočitev v zasebnih sobah in sicer 73 odstotkov tujih in 27 odstotkov domačih gostov.

Mnogo živahnejši promet izkazuje turistično društvo leta 1965, kar je mogoče ugotoviti iz poročila dohodkov in izdatkov. Tudi društvena dejavnost se je zelo razširila, saj je društvo poleg rednega dela pri posredovanju sob turistom in potnikom posredovalo pri izdaji potnih listov, prodajalo spominke in razglednice, menjavalo tuje valute, prevzelo še posle državne loterije, športne stave in igre »Loto«. Zaradi naraščajočega prometa so uredili in odprli novo turistično pisarno v Podgradu, ki je sekcija turističnega društva Ilirska Bistrica in je že v prvem letu dela pokazala zadovoljive uspehe, saj je bilo z enim honorarnim uslužbenecem posredovanih skoraj 1.920 nočitev in

Z občnega zbora turističnega društva

stični pisarni 756 oseb. Izdani so bili skupaj 204 potni listi za posamezna potovanja in največ v Italijo, nato Francijo, ZR Nemčijo, Avstrijo, Belgijo, ZDA, Libijo in druge. Za skupinska potovanja je bilo posredovanih skupinskih potnih listov za 106 oseb. V letu 1964 evidentira Turistično društvo Ilirska

odkupljeno nekaj nad 3.600.000 tuje valute.

V poslovnem letu 1965 je imelo društvo 14.775.023 din dohodkov in 9.627.971 din izdatkov. Tako je imelo 5.147.052 din čistega dohodka.

Ob zaključku je sprejel občni zbor obširen načrt dela za letošnje leto.

V vasi Studena gora so razpravljali o vaški gmajni, ki jo Zavod za pogozdovanje Krasa namerava pogozditi. S pogozditvijo gmajne nastane vprašanje paše 70 glav živine in stelje za živino.

Volivci vasi Šembije so predlagali skupščini, da se gozdni okoliš Šembije priključi gozdnemu obratu Ilirska Bistrica. Nadalje predlagajo skupščini, da imenuje komisijo, ki bi ugotovila dejansko stanje in možnosti za ureditev ceste IV. reda nad zaselkom Podtabor, ki se vgreza in povzroča materialno škodo dveh stanovanjskim stavbam.

V mestu Ilirska Bistrica so volivci tako v sektorju Trnovo kot v Ilirski Bistrici sprejeli odlok o uvedbi krajevnega samopriskupka za leto 1966 za mesto in to 10 ur ali 5.000 starih dinarjev na osebo.

Zbor volivcev v mestu Ilirska Bistrica je sprejel sklep, da se odlok o uvedbi prispevka za uporabo mestnega zemljišča ne sprejme, ker obremenjuje občane z novimi dajatvami. Predlaga pa skupščini, da gospodarskim organizacijam da priporočilo, da bi delavski sveti sklenili izvršiti svojo obveznost v višini sredstev ki so predvidena v predlogu odloka.

Zbor volivcev v vasi Podgrad je obravnaval predvsem vprašanje razvoja turizma v vasi, nabave novega inventarja v osnovni šoli, stanovanj učiteljev ter poučevanja telesne vzgoje. Nekatera vprašanja so rešili že na zboru volivcev, predvsem proučevanja telesne vzgoje, pri čemer bo pomagalo podjetje »Plama« Podgrad. Prav tako se je postavilo vprašanje obnove pekarnice v Podgradu, ker je preskrba s kruhom v vasi zelo slaba.

V Račicah je zbor volivcev obravnaval vprašanja napeljuje elektrike in vodovoda, za kar bi potrebovali pomoč v denarju ali materialu, medtem ko bi delo opravili sami.

Na zborih volivcev so bila obravnavana še razna komunalna vprašanja, ki so za posamezne vasi problematična, kot so ureditev pokopališč, vodovoda in javne razsvetljave. Ostala vprašanja so se nanašala na zdravstveno zavarovanje kmetov, nudenje zdravniške pomoči v oddaljenih vaseh, vprašanje onemoglih in starejših oseb na vasi, davčno politiko, probleme odkupa in cen kmetijskih pridelkov, gospodarjenje z gozdovi v zvezi z novim zakonom, odvajanja in uporabi vodnega prispevka ter na probleme šolstva in prevoza šoloobveznih otrok.

Vsa vprašanja, ki so jih podali volivci, bodo dana v rešitev oz. proučitev pristojnim upravnim organom, ki bodo o rešitvi poročali skupščini in krajevnim skupnostim.

Starši, kakšni so vaši otroci?

Veliko otrok poznam. Srečujem jih na ulici, na dvorišču, na stopnišču. Ne vem, zakaj se mi včasih zdi, da jim starši posvečajo premalo časa in da jim je ulica bližja kot dom.

Blok, kjer stanujem, je nov, ali vsaj naj bi bil nov. Sipe v pritličju, kjer so shrambe in drvarnice, so razbite, vrata in zidovi popisani s kredo, pod stopnicami in ob posodah za smeti je vsa mogoča šara. Če bi bilo toliko cvetja kot kamenja v malem nasadu pred blokom, bi bilo res lepo. In če se otroci ne bi vse dneve drli in pretepali pod okni; »Hvala bogu, da so zunaj,« pravi soseda. »Glavo mi bodo zmešali v hiši. Tako je vsaj mir.« Res je. Doma je mir. Zunaj pa...? No, zunaj je itak vse njihovo. Če ni, pa vzamejo. V sredo kotalke sosedovi punčki, predvčerajšnjim vrv za sušenje perila, pa lestve za na podstrešje in drugo drobnarjo. Starši so zadovoljni. V miru sprejemajo obiske, srkajo črno kavo, spremljajo televizijske programe in vzdihujejo, kako je današnja mladina neznosna. Prosim vas, ne vsi. Nekateri znajo tudi drugače vzgajati svoj naraščaj.

Nekega dne sem šla iz službe domov. Mimo pridrvi fantiček na kotalkah, ki se mu zadnji trenutek umaknem s pločnika. Čez dobrih dvajset korakov čujem z desne glasne besede: »Čujte, nekaj vam je padlo!« Postanem, pogledam na tla, na torbico, okrog sebe. Nikjer nič. Z desne smeh in zmagoslaven: »Pa smo jo!« Nerodno mi je bilo. Poznam mater dečka z desne strani ce-

ste. Zelo »šik« dama je. Nobena novost kozmetične industrije ne gre mimo njenega obraza. Deček pa... kdo ve, »v koga se je vrغل«.

V kinu predvajajo film, ki je neprimeren za mladino. Med predstavo ves čas razmišljam, ali nisem narobe prebrala na sporedu. Saj je v dvorani skoraj več mladoletnikov kot odraslih. Ne vem, kaj stavim, da tisti smrkolin v tretji vrsti ni imel več kot štirinajst let. In sinu vodilnega uslužbenca neke delovne organizacije še par let ne bo pogl puh pod nosom, pa da bi ga vileli, kako si je hitel brisati očala pred vsakmi »boljšim« prizorom. Tisti edinček iz Sibirije si je meni nič-tebi nič prižgal cigareto. čeprav sem videla starejše moške, ki so drugače strastni kadilci, brez cigaret med predstavo.

V gostilnah ni dosti bolje. Večkrat se vprašujem, kdo dovoljuje mladoletnikom točiti alkoholne pijače. Denar vendar ne more biti vse in včasih je treba pogledati tudi obraz.

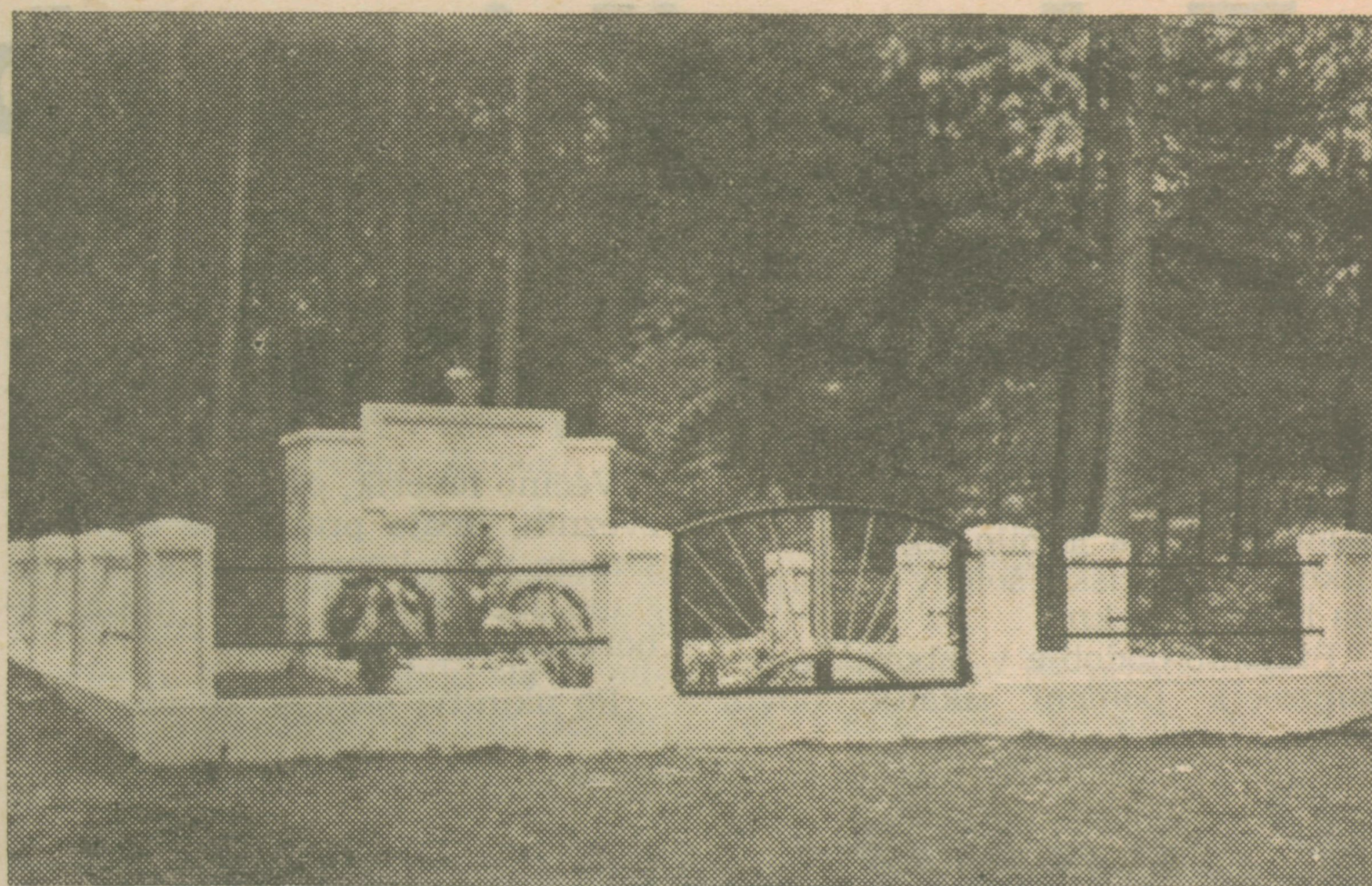
Tudi mi smo bili otroci. Spominjam se, da smo se igrali »škarje brusim«, preskakovali smo »kozo«, zidali hišice za škrate in risali figure v pesek. Nekateri so jo skupili z bombami, ki jih je zapustila vojna, najbolj drzni so kradli staro železo z dvorišč. Vendar trdim, — čeprav boste rekli, da vsak berač svojo malho hvali — da smo bili boljši od otrok, ki jih poznam. Morda smo bili tudi za spoznanje bolj lačni.

Spomin na padle izpričajmo tudi z dejanji!

Spominu našim padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja smo se oddolžili s spomeniki in spominskimi ploščami, ki jih najdemo že skoraj v vsaki večji vasi. Toda s postavitvijo spomenika še nismo storili vsega. Če pogledamo nekaterih teh spomenikov, nas obide neprijetno spoznanje, da smo za njihovo vzdrževanje premalo storili. Tega ne smemo dopustiti. In do tega spoznanja so v nekaterih vaseh že prišli. Za vzor lahko postavimo občane, ki skrbne za spomenik padlim v Podgrajah. Največ zaslug pri tem ima tovarišica Milka Prosen iz Kuteževega, sedanja predsednica organizacije ZB. Že lani mese-

ca aprila so na sestanku članov ZB sklenili, da bodo prispevali za popravilo spomenika prostovoljne prispevke. Res so vaščani dajali po 200, 300, nekateri tudi po 1000 dinarjev. S temi sredstvi in s prostovoljnim delom so popravili spomenik. Uredili so ograjo, postavili vrata, okolico očistili ter zasadili ciprese in cvetice, tako da je danes spet lahko v ponos vaščanom. S tem pa še ni končana njihova dejavnost. Za letošnje leto imajo v načrtu, da bodo uredili spominsko ploščo v Zabičah.

Mislimo, da bi s tako zavzetostjo in skrbnostjo lahko uredili še marsikateri spomenik po naših vaseh!

Lepo oskrbovani spomenik v Podgrajah

OBVESTILO

Turistično društvo Ilirska Bistrica obvešča vse zainteresirane prebivalce občine, delovne kolektive, sindikalne podružnice, organizacije zveze mladine, osnovne šole in druge, da bo v letu 1966 priredilo številne izlete, zabavne in poučne ekskurzije po domovini in v tujino s sodobnimi turističnimi avtobusi po izredno ugodnih cenah.

ZA DELAVSKI PRAZNIK 1. MAJ JE PRIPRAVILO PESTER PROGRAM IZLETOV ZA DELOVNE KOLEKTIVE IN SICER:

3-DNEVNI IZLET V BUDIMPEŠTO PO NASLEDNJEM PROGRAMU:

1. maj 1966 — Odhod z avtobusom iz Ilirske Bistrice ob 4.00 uri ali pa tudi iz določenih krajev v občini, kjer bi se zbralo potrebno število ljudi za en avtobus. Potovanje preko Ljubljane, Zagreba, Varaždina in državne meje Letenye, ob Blatnem jezeru do letovišča Balatonföldvár, kjer je postanek. Sledi nadaljevanje potovanja do Budimpešte s prihodom v poznih večernih urah. Razmestitev v hotelu, nato prosto. Večerja, prenočišče.

2. maj 1966 — Po zajtrku ogled Budimpešte in njenih znamenitosti. Popoldne po kosilu prosto za individualne ogled, nato večerja in po večerji obisk enega izmed karakterističnih madžarskih lokalov in nočni ogled mesta.

3. maj 1966 — Dopoldne prosto. Po kosilu povratek v domovino s prihodom v poznih večernih urah.

Cena potovanja je 324 novih dinarjev za osebo. V to ceno je vračunano: prevoz s sodobnim turističnim avtobusom, gostinske usluge po programu, stroški kolektivnega potnega lista, vodstvo in organizacija potovanja ter vse pripadajoče takse in drugi stroški organizacije.

II. 3-DNEVNI IZLET ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE DO HEILIGENBLUTA IN PO ITALIJANSKIH DOLOMITIH V BENETKE IN TRST PO NASLEDNJEM PROGRAMU:

1. maj 1966 — Odhod iz Ilirske Bistrice zjutraj ob 4.00 uri preko Ljubljane skozi Ljubeljski predor, ob Vrbskem jezeru v Beljak — daljši postanek. Nadaljevanje potovanja Spittal do Heiligenbluta. Če bodo dopuščale vremenske prilike, nadaljevanje do Franz J. Höhe — 2.454 m — Večerja in prenočišče v Lienzu.

2. maj 1966 — Po zajtrku odhod v Dobbiaco, ob jezeru Misurina — 1.700 m postanek in ogled — dalje preko prelaza Tre Creoci v Cortino d'Ampezzo. Po daljšem postanku za ogled dalje skozi Longarone (kraj velike elementarne nesreče) v Benetke. Večerja in prenočišče.

3. maj 1966 — Dopoldne ogled Benetk, mestnih zgodovinskih in turističnih znamenitosti do 13.00 ure, ko je odhod v Trst. Spotoma ogled gradu Miramar. Po daljšem postanku v Trstu, povratek v Ilirsko Bistrico.

Cena izletu je 283 novih dinarjev za osebo. V to ceno je vračunano: Prevoz s sodobnimi turističnimi avtobusi, stroški gostinskih uslug po navedenem programu, stroški kolektivnega potnega lista, cestnine, organizacija in vodstvo izleta ter vsi drugi pripadajoči stroški.

III. 4-DNEVNI IZLET ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE V ITALIJO: BOLOGNA — FIRENZE — SAN. MARINO — RAVENA.

1. maj 1966 — Odhod iz Ilirske Bistrice zjutraj ob 4.00 uri v Sežano, skozi Mestre do Padove. Po postanku in ogledu mestnih znamenitosti nadaljevanje potovanja preko Roviga in Ferrare do Bologne. Postanek in ogled mesta. Nato vožnja po »Sončni magistrali« preko Apeninov v Firenze. Namestitev v hotelu, večerja in prenočišče.

2. maj 1966 — Po zajtrku dopoldne ogled kulturnih in zgodovinskih znamenitosti. (Možen ogled sejma ročne umetnostne obrti — razstava izdelkov iz vsega sveta). Večerja in prenočišče.

3. maj 1966 — Po zajtrku odhod. Vožnja skozi Rimini v najmanjšo in najstarejšo republiko na svetu, San Marino. Po ogledu povratek v Rimini. Namestitev v hotelu, večerja in prenočišče.

4. maj 1966 — Vožnja v Ravenna, kjer je daljši postanek za ogled kulturnih in zgodovinskih znamenitosti tega mesta. Nato vožnja po cesti

ob Jadranskem morju skozi Mestre do Trsta. Po daljšem postanku povratek preko Sežane v Ilirsko Bistrico.

Cena potovanja je 410 novih dinarjev za osebo. V ceni je vračunano prevoz s sodobnimi turističnimi avtobusi, vse v programu navedene gostinske usluge, skupinski potni list, cestnine po Italiji, takse in drugi stroški organizacije, vodstva in podobno.

IV. 2-DNEVNI IZLET V PRVOMAJSKIH PRAZ. V TRST IN BENETKE:

1. maj 1966 — Odhod iz Ilirske Bistrice ob 4.00 uri. Vožnja preko Gorice — krajši postanek — v Udine z ogledom mesta. Nato preko Pordenone in Trevisa v Benetke s prihodom zgodaj popoldne. Namestitev v hotelu in nato ogled mesta ter njegovih zgodovinskih in kulturnih spomenikov. Večerja, prenočišče.

2. maj 1966 — Zajtrk, nato prosto do odhoda v Trst. Med potjo ogled gradu Miramar. Po prihodu v Trst ogled mesta in prosto do večera, ko je odhod v Ilirsko Bistrico.

Cena 2-dnevnega izleta po gornjem programu je 185 novih dinarjev. V to ceno je vračunano: prevoz, stroški skupinskega potnega lista, vožnja z vaporetom po Canal Grande v Benetkah, stroški cestnine, organizacije, vodstva, takse in drugi stroški potovanja.

V. 3-DNEVNI IZLET V PRVOMAJSKIH PRAZNIKI V KORNATE:

1. maj 1966 — Odhod iz Ilirske Bistrice ob 4.00 uri zjutraj do Opatije — krajši postanek — po Jadranski magistrali preko Crikvenice, Senja, Karlobaga in Novigradskega kanala do Zadra. Ogled mesta in krajši počitek. Nato odhod do Sukošanov, odkoder sledi potovanje z motornimi čolni. Po dvehurni vožnji med Otokom Ugljan in Pašuan ter dalje čez Srednji kanal prihod v Sali. Prenocišče in večerja.

2. maj 1966 — Po zajtrku okrog 9.00 ure odhod z motornimi čolni na triurno križarjenje med kornatskimi otoki do kraja Mir, bo za vse udeležence pripravljen piknik na prostem. Popoldne povratek v Sali. Večerja in prenočišče.

3. maj 1966 — Po zajtrku odhod v zgodnjih jutranjih urah s čolni do Sukošanov. Od tu nadaljevanje potovanja z avtobusom preko Zadra do Karlobaga in naprej preko Gospića in Vrhovin do Plitvic. Ogled Spodnjih jezer. Kosilo okrog 15. ure v Slunju in nato odhod preko Karlovca — krajši ogled mesta in Netrečita do Metlike in po krajšem postanku preko Gorjancev in Novega mesta v Ljubljano in Ilirsko Bistrico s prihodom ob pozni večerni uri.

Cena potovanja je 223 novih dinarjev. V ceno je vračunano prevoz z avtobusom in motornim čolnom, gostinske usluge navedene v programu in organizacija ter vodstvo izleta.

Poleg prvomajskih izletov, ki jih turistično društvo Ilirska Bistrica prireja zlasti za delovne kolektive, sindikalne podružnice in druge organizacije, organiziramo tudi druge izlete v vse kraje doma in v tujini. Vse kolektive, sindikalne podružnice in podjetja, kakor tudi posameznike obveščamo, da se za vse informacije, izlete in podobno obračajte na TURISTIČNO DRUŠTVO ILIRSKA BISTRICA, telefon 82. Programi prvomajskih izletov se lahko tudi spremenijo na željo skupine, vendar se mora s spremembo programa strinjati skupina, ki potuje z istim avtobusom. Prav tako bo društvo prirejalo tedenske izlete v Trst — ob sobotah — s predvideno ceno 3.500 dinarjev. Za vsa podrobnejša pojasnila in informacije v pisarni turističnega društva.

Za organizirane izlete za prvomajske praznike lahko vsak udeleženec dobi naslednje zneske tuje valute in sicer:

1. Za potovanje v Budimpešto 110 forintov za 62 novih dinarjev.
2. Za izlet po Dolomitih 6.500 lit. za 130 novih dinarjev.
3. Za izlet v Bologno in Firenze 5.200 lit. za 104 novih dinarjev.
4. Za izlet v Trst in Benetke 3.500 lit. za 70 novih dinarjev.

Poslužujte se vseh uslug, ki vam jih nudi turistično društvo v Ilirski Bistrici. Redni delovni čas od 7. do 18. ure, v letni sezoni pa od 7. do 23. ure ob delavnikih, praznikih in nedeljah. Turistično društvo odkupuje še vseh vrst tuje valute, čeke, posreduje pri izdaji potnih listov za vse države in nudi vse druge usluge domačim in tujim gostom.

IZ PISARNE TURISTIČNEGA DRUŠTVA
ILIRSKA BISTRICA

Taborniki so zborovali

Mesec marec je bil mesec obračunov družbenopolitičnih organizacij v naši komuni.

Med prvimi so imeli svoj letni občni zbor taborniki, ki so kritično ocenili lastno dejavnost in uspehe v preteklem letu. Kot vedno, je bil tudi tokrat občni zbor zelo številčen kljub temu, da je bilo precej tabornikov iz bistriške šole v Ljubljani na hokejski tekmi.

Preteklo obdobje v taborniški organizaciji pomeni iskanje novih

poti; posebno spremembo je prinesla ukinitvev okrajne zveze tabornikov, ki je bila — morda kot izjema med drugimi zvezami v okraju — najaktivnejša, celo najboljša zveza v republikli.

Večino lovorik, od republiških do zveznih, imajo prav naše enote. V samem vrhu koprskih enot je imel svoje mesto tudi odred naših tabornikov.

Po ukinitvi okrajev so vse enote

povezane direktno na republiško zvezo, ki pa je precej pasivna.

V takem položaju si morajo enote iskati novih oblik dela. Vsa tek-

bo urejena Suška reber, če bo urejena dolina Sviščakov oziroma dokončno usposobljeni objekti v tej dolini, bo tudi naš turizem hitreje napredoval. Nočejo pa, da bi bil njihov delež pri tem le neznaten.

Vse pohvale vreden je njihov trud za razširitev organizacije na vas. Delno jim je to tudi že uspelo,

Lesonit praznuje

16. aprila ob 16. uri bo točno 20 let, kar so izdelali v Lesonitu prvo lesonitno ploščo v Jugoslaviji in na Balkanu.

Tovarno Lesonit so pričeli graditi že 1940. leta italijanski delničarji, ki so dobro preračunali rentabilnost tovarne, spričo ogromne mase lesnih surovin, ki jih bo potrebovala tovarna, še bolj pa zaradi velike količine vode, ki jo zahteva tehnološki postopek plošč iz lesnih vlaken.

Vmes je prišla vojna, ki je gradnjo precej zavrla.

Marsikdo se še spominja bombardiranja tovarne, skrivanja elektromotorjev, usnjenih jermenov in drugega materiala, po katerem je stegoval svoje ostudne roke okupator. Naši ljudje so to skrivali in čuvali, kot bi vedeli, da bodo nekoč s tem sami upravljali.

Konec vojne je prinesel nove težave. Ni bilo materiala, niti strokovnjakov, ki bi znali usposobiti tovarno. Bila je le dobra volja in želja po čimprejšnji usposobitvi tovarne.

Požrtvovalno delo in napor takrat majhnega kolektiva so bogato obrodili. S solznimi očmi so delavci prisostvovali rojstvu prve lesonitne plošče.

S tem pa ni bilo še konec težav. Te so se šele pričele.

Jugoslovanski trg ni sprejel novega izdelka s takim navdušenjem, kot ga je sprejel kolektiv. Vendar kolektiv ni obupal. Učil se je sam in učil druge. Modernizirali so proizvodnjo, jo obogatili z novimi, plemenitejšimi izdelki. Trg je končno sprejel izdelke Lesonita.

Prvi, drugi, tretji in ostali remontu so si sledili drug za drugim. Iz 4 tisoč ton letne proizvodnje, za kolikor je bila grajena tovarna, so stroji in kolektiv izdelali lani nad 21 tisoč ton lesonita poleg drugih izdelkov v vrednosti skoraj 4 milijard starih dinarjev.

Vse to pa ni šlo tako gladko, kot se sliši. Marsikak stroj je bil nabavljen na račun 80-odstotnih dohodkov zaposlenih; kdo ve, koliko tisoč nadur je ostalo neplačanih!

Kolektiv Lesonita pa gre naprej po načrtani poti, vedno gradi, planira, širi svoj življenjski prostor.

Ob novem skladišču planirajo zemlišče za industrijski tir in za razkladalni in nakladalni žerjav

Za vsemi temi uspehi pa stojijo ljudje, posamezniki, ki leta in leta neutrudno planirajo, računajo in gledajo naprej za vse tiste, ki jih še ni, pa bodo, kajti tovarna je kruh, je življenje in tega moramo čuvati.

Vsem članom kolektiva Lesonit ob njihovem velikem jubileju iskreno čestitamo in želimo, da bi bili njihovi uspehi tudi v bodoče tako vidni kot doslej!

Z občnega zbora tabornikov

movanja v okrajnem merilu so odpadla, republiška pa že dve leti sovpadajo z važnimi proslavami pri nas doma. Prav tako bo tudi letos, ko je pred nami vrsta pomembnih proslav, pri katerih ne smejo biti

saj je v Podgradu že ustanovljena četa tabornikov. Tudi njihovo zastopstvo na občnem zboru je to pričelo. Načelnik čete v Podgradu pa je, kot vse kaže, garancija za uspeh.

Mladi taborniki poslušajo poročilo

taborniki pasivni. No in prav o tem, o dejavnosti tabornikov na tem področju, so na občnem zboru precej govorili.

Poleg že pričete akcije za bistveno razširitev organizacije, predvsem med najmlajšimi občani, je letošnja glavna naloga tabornikov pomoč pri urejevanju mesta in pri organizaciji vseh proslav. Posebno mesto in skrb pa bodo posvetili ureditvi Suške rebri, naj bi postala bistriški izletniški biser.

Letno taborjenje? O tem niti niso dosti govorili. To ni akcija, to ni njihovo glavno delo. Taborjenje je le nagrada tabornikom za njihov trud in delo med letom. Precej več pa so govorili o ureditvi doline Sviščakov in o njihovem deležu pri tem delu. Ker se razvija njihovo delo največ v naravi, si taborniki prizadevajo, da to naravo približajo vsem našim delovnim ljudem. Če

Da pa ne bodo ostali podgrajski taborniki izolirani, so se že dogovorili o skupnih akcijah.

Pri vsem tem jim lahko le želimo — SREČNO!

Glasilo SNEŽNIK izhaja enkrat mesečno. Izdaja ga občinski odbor SZDL II. Bistrica — urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik J. Keuc, člani uredništva: F. Munih, M. Lavrenčič, F. Fatur, T. Guštinčič, I. Šuštar in M. Princ. Tehnični urednik: J. Novak. Tisk Kočevski tisk, Kočevje. Letna naročnina za tuzemstvo 6 ND, za inozemstvo 25 ND. Tekoči račun pri NB v Ilirski Bistrici številka: 602-141-608-96. Rokopisov in risb ne vračamo. Naklada 4.000 izvodov

Kilovče-Ilirska Bistrica 500 milijonov

Občani, ki stanujemo blizu železniške postaje in vsi lesenitarji že dalj časa spremljamo intenzivna dela železniških delavcev in se sprašujemo, čemu vse to.

Da bi vas vsaj na kratko seznanili s tem delom, smo zaprosili za nekaj podatkov inženirja, ki vodi ta dela in šefa postaje Ilirska Bistrica, tovariša Borisa Žbogarja.

»Po pravilih bi morali izvesti remont proge vsakih 8 do 10 let. Naša proga Pivka—Reka pa ni bila generalno popravljena že nad 25 let. Tako smo pristopili k remontu proge že pred dvema letoma na relaciji Pivka—Kilovče, sedaj pa bomo do sezone zaključili remont do Bistrice. V naslednjih nekaj letih bomo to delo nadaljevali do Reke.«

»Ali je bilo to delo res tako nujno?«

»O tem je vsaka beseda odveč, saj nam je hotela komisija prepovedati uporabo proge na celi relaciji in smo komaj uspeli podaljšati uporabnost z zmanjšanjem hitrosti vlakov.

Proga sama je precej obremenjena, predvsem v sezoni, ni pa bila vzdrževana tako kot naši predpisi zahtevajo.«

»Ali se bosta sigurnost in hitrost prometa s tem bistveno povečali in koliko sredstev bo veljal ta remont?«

»Prav gotovo bo varnost popolna, saj je bila doslej vožnja po taki progi skoraj nevarna.

Po opravljenih delih pa bo dovoljena neprimerno večja hitrost. Cena? Vsak kilometer remonta stane približno 70 milijonov starih dinarjev. Od Kilovč do Ilirske Bistrice pa je 7 kilometrov.«

Dan žena v Podstenjah

Prvič po osvoboditvi smo se žene iz Podstenj zbrale na proslavi svojega praznika. Za nekaj ur smo pozabile na vsakdanje skrbi in se sprostile. Za prijetno razpoloženje smo same preskrbele. Zbranih nas je bilo 23 žena.

Bolnih in starih smo se spomnile z obsikom na domu in z majhnimi darilcem. Našemu vabilu sta se odzvala tovariš Dolgan Anton-Branko ter Šuštar Ivan, ki je kot predsednik občinskega odbora Rdečega križa pozdravil vse prisotne. Rdeči križ je zaživel prav zadnje čase. Z Merečami in Podstenjskom smo aktivno sodelovali v nabiralnih in

krvcdajalskih akcijah. Tovariš Dolgan Anton-Branko je prisotne pozdravil v imenu občinskega odbora ZB. Čeprav je bil praznik žena, smo povabile tudi može in na koncu sklenile, da bomo z njihovo pomočjo še bolj slavnostno in z bolj pestrim programom še praznovali 8. marec.

Drugega dne po proslavi se je v teh vaseh izvršila nabiralna akcija za pomoč Indiji. Vaške organizacije so zbrale 47.000 starih dinarjev. Priglašajo se tudi krvodajalci teh vasi, ki bodo šli v tem mesecu k odvzemu krvi v Izolo.

Kozlevčar L.

Dan žena v Podstenjah

Sem se oženil, se kesam...?

Polna upov in radosti sva tedaj stopila pred matičarja. Tam v poročni dvoranici je zakon potrdil najino ljubezen. Kot bi sanjala, se nama je zdelo in dobro sva si zapomnila tiste besede: »Bodita si zvesta do konca življenja, dobra tovariša, vzorna vzgojitelja svojih otrok«. Natanko se ne morem vsega spomniti. Rekla sva si »da«, morda malo plašno, a kljub vsemu ponosno. Gamljive besede so nežnemu srcu privabile celo solze v oči.

Da, pred nama je bilo novo življenje, dolga pot, ki jo bova morala skupno prehoditi, naj bo rožnata ali trnjeva.

Čeprav sva videla le sebe, so za nama prihajali še drugi pari, z istim namenom in sličnimi željami. Bilo je mladih, starejših — pa saj se ne da prisoditi leta človeku, ki je oblekel najlepše, kar ima, na obrazu pa se tisti dan celo gube izgubijo.

Minilo je leto, dve, deset in več. Življenje je teklo naprej. Odvijali so se različni prizori, čudne igre življenja. Prizori s solzami, zausnicami, smehom in takšni, ki jih tudi dober poznavalec zakonov nikoli ne bi mogel predvideti. Hotela sva ugotoviti, koliko časa je že minilo, od tistega trenutka, ko sva stopila

v zakon. Preštela sva. Polnih 21 let sva našela. Komaj sva se še spomnila tistih besed: »Bodita si zvesta.«

Čas je pokazal njih svežino, izgubile so se kot senca.

Spogledala sva se. Hudo nama je bilo, ko sva morala ponovno stopiti pred zakon in povedati, da sva po 21 letih končno le spoznala, da sva se tedaj zmotila, ko sva rekla »da«. Kdaj sva lagala? Tedaj ali danes? Ne vem. Pomilovanja vredna, izgubljena sovražnika sva bila sedaj. Ko sva odhajala s sodišča, si nisva upala več pogledati v oči.

Najini duši sta črni in sprašujeva vsak sebe: »Sva morda edina grešnika? Bodo samo najini otroci nesrečne žrtve ločenih roditeljev? Temne misli se podijo po glavi. »Če sva edina, je to še hujše«. »Morda pa se je še kdo drug premislil...?«

Zato sem po nekaj letih sklenil pogledati nazaj v celo preteklo leto 1965. Listal sem poročno knjigo, sešteval, ugotavljal, in tu vam na kratko prikazujem, kar sem mogel zbrati o porokah in razvezah v naši Bistrici in okolici.

100 porok, 7 razvez! Vsak štirinajsti par se ni dobro izbral zato se je prepozno kesal.

I. Sklenjene zakonske zveze v letu 1956:

spol	Stan				Starost					
	samski	vdovec	razvezan	pod 18	18—22	22—26	26—30	30—40	40—50	
Moški	99	—	1	—	2	60	26	30	2	
Ženske	98	—	2	2	29	45	16	8	—	
II. Razvezani zakoni v letu 1965										
Moški						1	0	3	1	
Ženske						1	2	1	2	

III. Zakonska zveza trajala		
št. zakon.	let	otroci iz zakona
1	3	1
2	9	1
1	10	1
1	18	2
2	21	5

Takoj moramo pripomniti, da sem si olajšal vest, čeprav je to grdo. Res, nisva bila edina, še šest drugih parov je tako uredilo. Kesam se, ker sem zapustil 2 otroka, vsi skupaj pa smo jih zapustili 10. Dvakrat se kesam. Žal mi je za 21 let, žal mi je, kar nisem bil dovolj zrel in takten moški. Gotovo sem ga tudi jaz polomil, ne le moja bivša žena. Sedaj sem osamljen bedak. Skoraj bi obupal.

Raje sem se premislil in sklenil, da ne bom mislil več dosti nase, temveč bom pozorno spremljal, kako se bo ta družbena bolezen širila.

Morda bom lahko komu zelo dobro svetoval.

Za tolažbo povem še to, da mi bistriški občani le nismo najslabši zakonci. Ugotovil sem, da smo celo vzorni. Pogledal sem in primerjal nas z vsemi Slovenci in celo z vsemi Jugoslovani. Za lansko leto velja za Slovence na splošno podatek, da se je na 100 poročenih parov ločilo 11 ali vsak deveti par. Še bolj žalosten podatek pa je za vse nas Jugoslovane, ker se je lani ločil vsak osmi par, torej je bilo na 100 porok 12 razvez.

Potemtakem je v drugih krajih naše ožje in širše domovine zakonska morala padla na precej nižjo stopnjo. Potrebna bi bila dolga pridiga.

Toda rajši o vsem tem več razmišljanja, pa bo za to leto morda boljša zakonska kronika v našem kraju. Več razmišljajmo o svojih otrocih, ki so največje in nedolžne žrtve takega ravnanja. **A.**

pionirski kotiček

Veseli tobogan

24. marca smo v zgradbi RTV Ljubljana tekmovali na Veselom toboganu. Našo ekipo sta sestavljala poleg mene še součenca Marjan Korva in Ivica Gašperšič. Pomerili smo se v znanju zemljepisa, zgodovine, gospodarstva in kulture v domačem kraju. Naši nasprotniki so bili učenci osemletke iz Prevalj na Koroškem.

V Ljubljano smo prispeli že ob pol devetih. S svojimi sotekmovalci smo se takoj seznanili in spoprijateljili. Že dopoldne so v studiu RTV vadili pevci, recitatorji in instrumentalisti, medtem ko smo morali mi čakati na vprašanja. Ob enih popoldne smo začeli z vajo tudi mi.

Ob petih popoldan se je pričel Veseli tobogan. Velika dvorana studia je bila polna ljudi. Tekmovali smo na temo »Spoznavaj svoj kraj«, Prevaljčani pa na temo »Konjiček«. Napovedovalca sta bila Jana Osojnik in Marjan Kralj. Oddaji je prisostvoval tudi skladatelj Luka Kramolc. Dobili pa smo tri vprašanja. Za vsak pravičen odgovor smo dobili po pet točk. Vseh možnih točk je bilo petnajst. Oboji smo se dobro odrezali in dobili po petnajst točk. Čestitali so nam in nam podarili lepe knjižne nagrade. Plačali so nam tudi dnevnicu in povrnili stroške.

Za vse tri je bilo to lepo doživetje in veseli smo se vrnili domov. Kaj bi ne bili veseli, ko smo se pa tako dobro odrezali.

Jožko Rosa
VII. r.

HOKEJ 66

Pred nedavnim se je v Ljubljani vršilo svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Vodstvo naše šole je učenecem sedmih in osmih razredov omogočilo ogled tekme med Poljsko in Čehoslovaško. To ni bilo karsibodi.

Bila je nevelja. Zbrali smo se na šolskem dvorišču. Tu so nas čakali štiri avtobusi in nas že ob 7. uri zjutraj odpeljali proti beli Ljubljani. Vožnja je bila prijetna in vesela.

V Ljubljano smo prispeli nekaj pred 10. uro, parkirali avtobuse in v vrsti odšli proti hali Tivoli. Že sam pogled na zunanost stavbe nas je vznemiril. Všeč so nam bili tudi reditelji v svojih živordečih oblekah.

Šli smo na svoja mesta. Vsi zavzeti smo se zazrli na ledeno ploščo, na strop in stene te ogromne hale. Povsod napisi in živopisane reklame.

Tekma se je pričela ob 10,30 uri.

Bila je razburljiva. Navijali smo za Čeha, ki so zmagali z rezultatom 6 : 2, čeprav so nekateri prav vneto vzpodbujali Poljake.

Po končani tekmi smo si šli ogledat muzej NOB in filatelistično razstavo. Pritegnili so nas dokumenti iz narodne revolucije in z zanimanjem smo opazovali filatelistiko. Nato smo si ogledali mesto. Šli smo skozi središče mesta, mimo znamenitih spomenikov in stavb. Videli smo lepo urejene izložbe.

Ob 14. uri smo krenili iz Ljubljane. Šli smo naravnost v Bistrico blizu Vrhnik na ogled gozdarskega muzeja. Tu smo videli mnogo zanimivega, največ časa pa smo se zadržali v prostoru, ki je spremenjen v gozd, kjer smo videli živali v naravnem okolju.

V Bistrico smo prispeli veseli, ko je bila že noč.

Lidija in Damijana, 7. r.

PLANICA 66

Za nami je velika športna prireditelja Planica — 66 — svetovno prvenstvo v skokih. Ta šport me še posebno zanima, zato sem se odločil, da si to tekmovanje ogledam.

V nedeljo se mi je želja uresničila. Taborniška organizacija nam je preskrbela vožnjo z avtobusom. Po dolgih urah naporne vožnje smo prispeli na cilj. Avtobus smo pustili na parkirnem prostoru in šli peš do skakalnice.

Pri skakalnici je bila zbrana že velika množica ljudi, prihajali pa so še in še. Prišel je tudi tovariš Tito s soprogo Jovanko in spremstvom. Šli so na častno tribuno. Ko se je tekmovanje pričelo, je bil prostor okrog skakalnice nabito poln ljudi in nobeden se ni mogel več premakniti.

Prvi je skočil češki skakalec, za njim pa se je zvrstilo dvaintrideset skakalcev iz štirinajstih držav. Gledali smo jih in občudovali njihovo junaštvo. Med skakalci je bila skupina Jugoslovanov. Najboljši je bil Peter Eržen, ki se je uvrstil na osmo mesto. Ludvik Zajc pa je skočil stodevetnajst metrov, uvrstil se

je na trinajsto mesto. Svetovni prvak pa je bil Irži Raška.

Tekmovanje je potekalo v najlepšem redu in brez hujših poškodb. Planica je dosegla nov rekord — 130 metrov, ki ga je dosegel češki skakalec.

S prvenstva sem odhajal poln lepih vtisov in presenečen nad uspehom naših skakalcev. Tako prireditelji bi si še rad ogledal.

Marjan Primec
VII. r.

MOJE JUTRO

Zjutraj ob pol sedmih me mama pokliče. Hitro smuknem iz postelje, se umijem, počesem, oblečem in obujem. Naglo pozajtrkujem. Nato vzamem v roke šolsko torbico, ki me čaka pripravljena od sinoči. Poslovim se od domačih in grem v šolo. Mama me opozori, naj bom na cesti previden. Ko pridem iz Zarečja, vidim na cesti sošolce. Zberemo se v gruče. Med potjo se pogovarjamo. Kadar dežuje, ni lepo.

Darinka Stadler
II. r.

Ob Sušču se prebuja pomlad

Narava se prebuja. Povsod se začneja novo življenje. Napotili smo se k izviru Sušca. Pot nas je vodila mimo njiv in vrtov. Ustavili smo se in opazovali. Mnogo njiv je že preoranih in nekateri vrtovi so že obdelani. Na neki njivi je neki starček že komaj vihtel motiko, vendar je neutrudno kopal. Tudi grmovje je že ozelenelo.

Prišli smo do slapov Sušca, hitro splezali na skale in klicali drug drugega. Bobnenje in šumenje vode

je preglasilo naše klice. Blizu slapa, kjer smo stali so nas orosile drobne kapljice. Na hitro smo nargali cvetja zase in za tovarišico. Nato smo se zbrali okoli tovarišice, ki nam je veliko več povedala o prebujanju narave. Veseli smo se vračali domov. Še enkrat sem stekel na veliko skalo in začuden strmel v bobnenje bistrega studenca.

Janko Popit
IV. r.

Moji zajčki

Ko sem bil še čisto majhen, sem si želel imeti zajce. To željo mi je izpolnil oče. Na Brcah smo kupili zajkljo, ki je kmalu imela mladiče. Skrbno sem hranil majhne zajčke. Vsak dan sem šel v zajčnik, jih božal in ljubkoval. Nekega dne, ko sem božal zajčka, se je zajklja razjezila in se zaletela vame. Opraskala me je, da sem prestrašeno odskočil in nikoli več se jih nisem dotaknil. Samica je bila zelo požrtvovalna mati. Lepo je vzredila mladiče.

Moja zajčjereja se je razširila. Imamo že precej zajcev in velike zajčnike. Večkrat imamo okusno kosilo. Prejšnji teden je moja samica skotila devet mladičev. Zelo mi je všeč zajček z belo tačko in belo liso na hrbtu. Vsak dan nabiram zelenje zanje, kajti mladiči zahtevajo mnogo hrane.

Upam, da bomo še nadalje gojili zajce, ker zelo ljubim živali.

Jani Butinar
V. r.

VSADILI SMO FIŽOL

Darinka je prinesla v šolo cvetlični lonček. Zemljo smo dobili v šoli. Kuharica nam je dala pest fižola. Zbrali smo najlepša zrna. Reditelji so vsadili fižol v lonček in ga zalili. Lonček smo postavili na okno. Tu bo imel svetlobo in toploto. Vsak dan ga zalijemo. Čakamo, da bo prikukal iz zemlje. Nekaj fižolov smo dali v kozarec z vodo. Opazujemo ga. Napel se je in kožico ima nabreklo.

Karmen Štemberger
II. r.

RAZPIS

Komisija za varstvo spomenikov pri občinskem odboru združenja borcev NOV v Ilirski Bistrici razpisuje

NATEČAJ

za ime kraja, na katerem stoji spomenik z grobnico borcem prekomorcem, borcem občine Ilirska Bistrica in borcem IV. armade.

Avtor izbranega imena bo nagrajen s 50.000 S dinarjev.

Spomenik, v katerem je grobnica, stoji na hribu med Vojkovim drevoredom in Gregorčičevo ulico ter zajema približno 5 ha površine. V grobnico je položenih 284 okostij borcev prekomorcev, borcev občine Ilirska Bistrica in borcev IV. armade, ki so padli za osvoboditev domovine.

Ime bo izbrala 5-članska komisija, ki jo je imenovala komisija za varstvo spomenikov pri občinskem odboru združenja borcev NOV. V primeru, da bo poslanih več enakih predlogov imena, ki ga bo komisija izbrala, bo nagrada deljena tistemu, ki bo došel prvi.

Natečaj traja do vključno 30. aprila 1966.

Predloge je treba poslati priporočeno na naslov: Občinski odbor združenja borcev NOV Ilirska Bistrica, poštni predal 38 — »Spomenik«.

OBISK PRI NOVAKOVI MAMI

Kdo od Bistričanov, bližnjih Brkincev in borcev, ki so tam hodili, ne pozna Novakove mame? »Premalo prihajate na obisk, da bi se še kaj pogovorili in obujali spomine na tiste čase,« je tiho in smehljaje se potožila Novakova mama. Po dobrih štirih kilometrih od Ilirske Bistrice proti Pivki pelje skozi hrastov gozdiček poljska pot v dolino, kjer teče Reka. Dokler ne prideš v bližino, je Novakova domačija skrita. Tu je treba prebresti reko, toda kako, ko lesenega mostu ni več. V jeseni 1964 ga je deroča voda odnesla. Slučajno tokrat ni bilo veliko vode in se je za silo dalo priti čez. Nekaj položenih desk, kamenja in palica za oporo so omogočili prehod čez vodo. Pred hišo je stala stara ženica, vedra in živahna. Po običajnem pozdravu se je takoj zanimala, kaj je novega in kaj me je sem prineslo. Ko sem ji povedal, da sem prišel obiskat partizansko

mamico, je bila takoj pripravljena za razgovor in me povabila v kuhinjo. Ponudila mi je tipični trinožni stolček in ker je bilo nekoliko hladno, mi je svetovala, naj sedem k ognjišču.

Razgovor se je pričel z njenim zdravjem in delom na kmetiji. »Zdrava sem in to mi je v zadovoljstvo, ker lahko še opravljam gospodinjstva dela, saj sva ostala na kmetiji sama s sinom Lojzetom. Pred tolikimi leti je bilo drugače, bila sta dva sina, dve hčerki in gospodar. Delo je šlo od rok, ali danes... No, ob hudem delu nam pridejo dobri ljudje pomagat.«

Ko sem jo vprašal po letih, je odgovorila: »Enainosemdeset jih bo letos 2. aprila in 51 let sem že v tej hiši. Koliko hudega sem v teh letih prestala, posebno v času od 1941 do osvoboditve.« Ponudila mi je šilce slivovke. »Če se vam ne

mudi, vam bom povedala nekaj doživljajev, ki so mi posebno ostali v spominu. V jeseni leta 1941 sem o mraku za grmovjem zagledala dva neznana možka. Ko sta se mi počasi približala, sta me vprašala, če imamo kaj kruha, ker sta lačna. Nisem imela kruha, vseeno pa sem

peljali hčeri. Bili sta v internaciji v Siciliji in na Ustiki. Po italijanskem razpadu sta se srečno vrnili in nadaljevali delo v NOB. Težki so bili zadnji dnevi vojne, boji naših z nemškimi korpusom, ki se je hotel prebiti. Koliko strahu so nam prizadejali in vendar smo dočakali svobodo.«

Potem mi je pokazala Novakova mama hišo, vso polno sledov kro-

Iz Podgraj

Podgraje je ena izmed tistih vasi v naši občini, ki ji sovražna roka okupatorja ni prizanesla. Življenje vaščanov v preteklosti ni bilo lahko, saj so si sposobni za delo iskali zaslužka v gozdovih in drugod daleč od svojih domačij. Zadnja vojna pa jih je tako prizadela, da so posledice še vedno tu pa tam vidne.

Leta 1944 je sovražnik požgal stanovanijska in gospodarska poslopja, več vaščanov pa odvedel v razna taborišča. Po osvoboditvi so Podgrajci pridno začeli obnavljati svoje domačije. Žilavost vaščanov se

presegala nad pol milijona dinarjev, prav toliko pa tudi njihovo vloženo delo. Z dograditvijo vodovoda, ki bo končan že v tem mesecu, bo rešeno eno od tistih vprašanj, ki jih je zares skrbelo.

Ne samo to, sklenili so, da bodo z napravami boljše gospodarili in tudi plačevali vodarino. Nič manj pomembna naloga, ki so jo skupno z vaščani Zabič, Kuteževa in Trpčan opravili v teh dneh, je zgraditev mostu čez Reko v vrednosti, ki presega nad dva milijona dinarjev. Zanimivo je, da se je udeležilo

Vaščani pri prostovoljnem delu

je pokazala v nešteti prostovoljnih akcijah, zato ni čudno, da so se lotili tudi sedaj velike naloge, to je ureditve vodovoda, saj menijo, da je zdrava pitna voda vir zdravja. Na več sestankih so razpravljali, kako ta, za njih pomemben problem, rešiti. No, rešitev se je našla, saj jim je Komunalno podjetje iz svojih sredstev prispevalo ves potreben gradbeni material, cevi, cement in strokovno delovno silo, sami pa bodo opravili vsa težka dela. Vrednost gradbenega materiala bo

prostovoljnega dela na omenjenem mostu 226 vaščanov. Most je dolg 19 m, širok pa 4,50 m. Most je zgrajen iz armiranega železobetona, njegova nosilnost pa presega 50 ton.

Tak način reševanja velikih nalog je mogoč le, če se vaščani zanje zavzamejo in prispevajo svoj delež. Vzglede skupnega sodelovanja vaščanov Podgraj, Kuteževa, Zabič in Trpčan naj bo stalna tradicija vseh naših občanov!

T. G.

poskrbela, da bi se najedla. Skuhala sem polento, jo polila z mastjo in še mleka sem nalila v skodelo. Vprašala sem jih, kdo sta in kaj tu iščeta. Povedala sta, da sta partizana iz teh krajev. Bila sta dva izmed prvih primorskih partizanov, Ervin Dolgan (Janez) iz Trnovega pri Ilirski Bistrici in Maslo Karlo (Drago) iz Ostrožnega brda. Za zadnjega je bila razpisana tiralica in nagrada 100.000 lir.

Od takrat so se v naši hiši ustavljali še drugi: Branko, Jadran, Dušan in še drugi, ki se jih več ne spomnim.

Pokazala mi je majhen čoln; prav tak je bil tisti, s katerim smo čez vodo prevažali partizane, aktiviste, kurirje. »Tudi jaz sem veslala, navadno pa so ta posel opravljali hčerki Ivanka in Draga ter sin Lojze. In danes, po 20 in več letih, moramo uporabljati spet čoln, da pridemo na drugo stran reke, kadar ta naraste. Hudo me je prizadela aretacija obeh hčerk. Poleti 1942 je prišlo k nam 13 karabinerjev. Obkolili so hišo in od-

gel iz vojne. »Tako je še danes, nič se ni spremenilo. V hiši imamo še staro ognjišče; nad njim visijo od dima črne verige, na katere obešamo kotel za polento. Velik ogenj nas pozimi greje. Pri štedilniku bi me pozimi zeblo, ker je kuhinja prevelika.« Tako je povedala Novakova mama.

Na vprašanje, kaj bi si želela ob svoji 81-letnici, je brez razmišljanja odgovorila: »Spet most čez Reko, da bi bila povezana s svetom, da bi šla včasih lahko k hčeri v bližnjo vas ali če obolim, da pride lahko zdravnik. Dokler je bil most, me je marsikdo obiskal; pa tudi ljudje iz vasi Smrje so imeli bližnjico in so se pri nas večkrat ustavili. Pa vsaj močna viseča brv da bi bila.

Čeprav sem imenovala zdravnika, bi želela, da ga ne bi potrebovala, saj ga nisem še nikoli. In rada bi, da bi me še kaj obiskali, posebno tisti prvi, ki sem jih spoznala in sem jim vedno rada pomagala, pa se premalo spomnijo name.« Za slovo sem ji stisnil roko in izrazil upanje, da bi se ji skromne želje uresničile.

OBVESTILO

Referat za gostinstvo, turizem, obrt in blagovni promet oddelka za analitsko-planske zadeve občine Ilirska Bistrica obvešča vse tiste, ki so do sedaj oddajali prosta ležišča turistom in potnikom ali imajo namen to storiti v letu 1966 in vse tiste, ki so v ta namen najeli turistične kredite, da morajo najkasneje do 20. aprila letos prijaviti vsa ležišča — proste sobe —, ki jih imajo namen oddajati v letošnji sezoni. Prijave sprejema turistično društvo Ilirska Bistrica do 20. aprila 1966, vsak dan od 8. do 12. ure.

Hkrati opozarjamo vse tiste, ki do tega roka ne bodo svojih sob prijavili, da le-teh tudi ne bodo smeli oddajati, ker bo pristojni organ ukrepal po veljavnih predpisih. Recepcijsko službo za oddajanje sob turistom bo tudi letos imelo turistično društvo, zato bodo tista gospodinjstva, ki bi skušala oddajati sobe brez posredovanja turističnega društva turistom in potnikom, kaznovana po veljavnih predpisih.

Novo cene ležišč bodo strankam z odločno sporočene takoj, ko bo posebna komisija občinske skupščine končala s kategorizacijo sob, ki se bo predvidoma začela že 22. aprila.

Iz pisarne referata za turizem, gostinstvo, obrt in industrijo, občine Ilirska Bistrica

Šport

PREDSTAVLJAMO VAM

Z občnega zbora košarkarskega kluba

Dne 2. aprila popoldne so se zbrali člani košarkarskega kluba »Lesonit« na svojem rednem občnem zboru.

Iz izčrpnega poročila in bogate diskusije povzemamo nekaj glavnih misli.

Ker je košarka v Bistrici šport številka 1, moramo vsi stremeti za tem, da postane bolj množična, kajti kvaliteta more biti le odraz množičnosti. Zato bo prva naloga novega upravnega odbora kluba tesneje sodelovati s šolo in tam delati na precej širši osnovi. Poleg tega se mora novi upravni

dali elito jugoslovanske košarke na domačem terenu, ki je sicer ne bi nikoli, igralci pa so spoznali metode dela in igre boljših klubov. Že samo sodelovanje med dvanajstimi najboljšimi ekipami v državi pomeni za naše majhno mesto velik uspeh. Vodstvo kluba pa je poleg igralcev in celotne tehnične ekipe prišlo do novih izkušenj za bodoče delo.

Povzetek iz vseh razprav bi bil v kratkem tak:

1. Mladini posvetiti mnogo več pozornosti in organizirati na šo-

Z občnega zbora košarkarskega kluba »Lesonit«

odbor resneje lotiti dela z mladinsko, žensko in pionirsko ekipo in ne skrbeti le za prvo ekipo. Ob takem delu ne bo problemov pri raznih nujnih menjavah v ekipi. Zavedamo se, da pomeni letošnja sezona v košarki menjavo generacij in da spričo slabega dela s prejšnjimi mladinci to ne bo prav lahko, še posebno ne zaradi precej labilne discipline med starejšimi igralci, h kateri je v nemajhni meri pripomogel tudi odnos nadrejenih v nekaterih delovnih organizacijah do delavcev-igralcev. Take odnose bo nujno treba urediti, če so seveda igralci na delovnem mestu tudi disciplinirani delavci.

Splošna ugotovitev občnega zbora je bila ta:

Prva zvezna liga nam je prinesla marsikaj. Gledalci so gle-

lah tekmovalja med razredi, da bi tako razširili košarko, z druge strani pa si zagotoviti širši izbor igralcev.

2. Treningi morajo biti v bodoče resnejši in kvalitetnejši, za kar jamči trener Potočnik, vendar brez pomoči upravnega odbora in samodiscipline igralcev, skromnosti in trdne volje to ne bo mogoče.

3. Košarka ni le domena kluba ali celo igralcev, ampak je last Bistrice. Na njej gradimo in nanjo računamo. Posredno je naša košarka prav tako propagator za naše mesto in naše gospodarstvo, zato neresnosti tu ni mesta.

Naloga kluba in vseh aktivnih igralcev je na tak način postala zelo zahtevna, na nas je, da tako zaupanje opravimo.

Vsi, ki radi zahajamo na košarkarsko igrišče, smo v zadnjem času zaznali med košarkarji nov obraz intenzivnejše delo.

Novi trener, Janez Potočnik, do pred kratkim član Olimpije iz Ljubljane, sedaj naš someščan, za-

poln novinec, vendar upam, da bo ob pomoči sodelavcev šlo.«

O tem ne dvomimo, kajti Janez je skromen, resen, delaven in poln energije.

»Kako pa misliš kaj o naši košarki? Veš, nate računamo resno.«

Trener ekipe »Lesonit«, tovariš Janez Potočnik

poslen v Lesonitu, je prihajal na treninge že nekaj mesecev, preden se je preselil v Ilirsko Bistrico in treniral naše prvo moštvo še v šolski telovadnici.

Naj resno računamo in smo prepričani, da bo našo košarko popeljal do novih zmag, da bo naši košarki vrnil dobro ime in kvaliteto, kljub temu, da imamo kar šest bivših igralcev pri vojaki.

»Janez, kako Ti je všeč v Bistrici?«

»Že ko sem nekajkrat prišel igrati v Bistrico, mi je bil kraj zelo všeč. Lepa zelena dolina Bistrice je kot oaza sredi krasi in sem prepričan, da bom postal pravi Bistričan. Tudi ljudje so mi všeč, preprosti, domači, vsaj tisti, s katerimi sem se srečal. Na delu v tovarni sem sicer še po-

»Fante poznam že od prej in sem prepričan, da ne bi bilo problemov, vendar se mi zdijo nekateri precej neresni.

Na treninge ne prihajajo redno in potem je jasno, da ne moremo delati. Če ne bodo fantje, tistih nekaj »starih«, ki so še ostali, resneje poprijeli, bo bolj žalostna, kajti mladi so pridni, nimajo pa še nobenih izkušenj.

Priznati moram, da me je malce strah pred takimi upi, ki jih gradite na meni.«

Res je, o tem je bil govor tudi na občnem zboru, vendar smo prepričani, da tudi stari igralci ne bodo popustili, da bi o naši košarki govorili drugače, kot smo bili vajeni.

Na svidenje do prve tekme, ki bo 27. aprila na našem igrišču!

SEZNAM FILMOV ZA MESEC APRIL 1966

13. aprila francoski zabavni film: LANSKO LETO V MARIENBADU, od 16. do 17. aprila zahodnonemški barvni CS vesteren film: ZADNJA JEŽA V SANTA CRUZ, od 18. do 19. aprila ameriški VV zabavni film: NA NEWYORŠKEM DOKU, 20. aprila angleški zabavni film: ZA IGRAČKANJE STA POTREBNA DVA, od 23. do 24. aprila angleški

barvni kriminalni CS film: SPECIALIST ZA KLJUČAVNICE, 27. aprila nemški kriminal. film: KRONIKA NEKEGA UMORA.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage ANITICE ISKRA iz Novokračin št. 40 se zahvaljujemo vsem, ki so darovali cvetje in vence, jo spremili na njeni zadnji poti, posebna hvala pa fantom, ki so jo potegnili iz jame.

Iskrena hvala tudi pevcem ter vsem ostalim, ki so nam kakorkoli pomagali.

Žaljujoči oče Jože, mati Tončka, brat Joško, stari starši in ostalo sorodstvo.

Novokračine, 13. marca 1966.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, ko nas je za vedno zapustil naš dragi

JANEZ BARBIŠ

Iskrena zahvala č. g. dekanu Berčetu za njegov pristrčni govor, č. g. Kovačiču in ostali duhovščini, sorodnikom, Komunalnemu podjetju Ilirska Bistrica, pevkam, vaščanom, prijateljem in znancem.

Družine Barbiš, Benc, Dovgan Šembije, Il. Bistrica, Trst.